

¡BOMBA!

Sólo nos dejó sin luz,
por más horas de la cuenta;
quedó a deber la tormenta
y se va pa' Veracruz

K'uintsil

Edición de fin de semana, del viernes 20 al domingo 22 de agosto de 2021

OOCH KAAAN YA'ABACH MÁAK KU SAJAKTAL KÉEN U YILEJ BA'ALE' MA' K'AAK'AS KAAANILI'

Je'el u k'uchul u p'is tak
jo'op'éeel meetros u chowakil; ku
jaantiko'ob mejen ba'alche'ob
je'el bix ch'o'ob wa kitam. U
ch'i'ibale' ti' u ch'a'amaj ti' u
baatsil boidae, ts'o'okole' leti'e'
suuk u yantalo'ob te'e lu'uma',
chéen ba'axe' sajbe'entsil yanik
tumen táan u k'askúunta'al
k'áaxo'ob tu'ux kuxa'an.

Le ba'alche'a', ma'
k'aak'askaanili', mix ts'iiki', kex
tumen yaan ku jach nuuktali'.
Ti'al u chukik u yo'oché' ku
yantál u bak'ik yéetel u wíinkilal
ti'al u kupik u yiik'. U yich
ooch kaane' mejentak yéetel
u tu'uk'ile' túuts' wóolis. Tu
chowakile' yaan u wíiwits'
káafeil, yéetel tu paache' yaan
jump'éeel t'o'ol ku káajal tu ni',
ba'ale' ku yáalkab tak tu tséel
u pool, yáanal u yich tak tu
kama'ach. Ku xuultal kéen u chuk
óoxp'éeel wa kamp'éeel ja'abil u
kuxtal; ba'ale' u nuuktakile' ku
chukik tu jo'olaj lajun ja'ab. Je'el
u kuxtal tak 15 ja'abo'obe'.

Suuk u kuxtal tu'ux chokoj u
yooxol ti' u lu'umil México, je'el bix
tu petenil Yucatán, Centroamérica
yéetel Sudamérica, ba'ale' beyxan
tu'ux ku beeta'al kool.

JOANA MALDONADO
OOCHEL SASIL SÁNCHEZ CHAN